

Η συνάντηση της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού

/ Γενικά Θέματα / Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ορθόδοξη πίστη

«Πραγματική τομή στην παγκόσμια ιστορία υπήρξε η συνάντηση του Χριστιανισμού, ως νέας δυνάμεως, που έμμελε να μεταστοιχειώσει πνευματικά και πολιτιστικά, αλλά και πολιτικά ακόμη, τον κόσμο, και του Ελληνισμού, ως τρόπου ζωής και σκέψεως.

Η μεταφορά του Χριστιανισμού από το Ιουδαϊκό στο «ελληνικό» ή «εθνικό» περιβάλλον και η κατ'αυτόν τον τρόπο οικουμενικοποίηση του ευαγγελικού κηρύγματος συνετέλεσε στην εκ θεμελίων αναδόμηση και μεταμόρφωση ενός πολιτισμού, που υπήρξε η κορύφωση της πανανθρώπινης προόδου, που είχε συντελεσθεί από την πτώση μέχρι την Σάρκωση.

Ο απέραντος ελληνι(στι)κός κόσμος μέσα στη γλωσσική και πολιτιστική ενότητα του (καρπό του έργου του Μ.Αλεξάνδρου) και την πολιτική του συνοχή (αποτέλεσμα της επεκτάσεως της Ρώμης), διέθεντε το πρωταρχικό στοιχείο της ελληνικότητας, που είναι η «ζήτησις της αληθείας».

Η αναζήτηση αυτή, ουσιαστικό γνώρισμα της ελληνικής συνειδήσεως, εκτείνεται σ' όλους τους χώρους της γνώσεως (θρησκεία-φιλοσοφία-επιστήμη-τέχνη) και σ'όλο το φάσμα των ανθρωπίνων πραγμάτων. Είναι η καθολική ζήτηση της αληθείας για την καθολική τελείωση συνόλου της ανθρωπίνης υπάρξεως και ανάλογη δόμηση του κοινωνικού χώρου, ως ευνομούμενης πολιτείας.

Από τα βάθη της συνειδήσεως, ως εσωτερικότητα και αυτοενδοσκόπηση (γνώθη

σαυτόν), προχωρεί η ελληνική ζήτηση στην πρώτη αιτία του κόσμου (οντολογία) και εκδιπλώνεται ως συνεχής αγώνας για αγνώση των όντων και του Όντος (γνωσιολογία). Αναζητώντας έτσι την καθολική αλήθεια ο Έλληνας άνθρωπος ψηλαφούσε την θεία παρουσία στον κόσμο (Πράξ.17.27), ερευνώντας τον άνθρωπο και τον κόσμο και προσανατολίζοντας Θεοκεντρικά την πορεία του προς τις κορυφές της τελειότητας (όσιο-αληθές-ωραίο-δίκαιο) και ανεπίγνωστα προς την πηγή κάθε τελειότητας, τον τρισυπόστατο Θεό.

Αυτό το θεμελιώδη χαρακτήρα της Ελληνικότητας θα εξάρει ιδιαίτερα ο Αθηναίος (;) Κλήμης Αλεξανδρεύς: «Φαμέν τοίνυν ενθένδε [...] την φιλοσοφίαν ζήτησιν έχειν περί αληθείας και της των όντων φύσεως, αλήθεια δε αύτη, περί ης ο Κύριος αυτός είπεν «εγώ είμη η αλήθεια»...». **Η ελληνική δηλαδή αναζήτηση, θεοκεντρική στην αυτοέκφραση της, όχι μόνο στον χώρο της διανοήσεως, αλλά και στην καθημερινή πρακτική των λαϊκών στρωμάτων, ήταν κατ'ουσίαν Χριστοκεντρική.**

Είναι δε σημαντικό, ότι ο Κλήμης εδώ δεν πρωτοτυπεί στην διακρίβωση του, διότι η ζήτηση του Ελληνισμού καταξιώθηκε και αγιοπνευματικά στο κήρυγμα του φωτιστού των Ελλήνων Παύλου, όταν γράφει στους Έλληνες Κορινθίους της εποχής του: «Έλληνες σοφίαν ζητούσιν», αντιπαραβάλλοντας την ελληνική ζήτηση της σοφίας-αληθείας στην ιουδαϊκή «οιονεί» επαιτείαν («Ιουδαίοι σημείον αιτούσιν»).

Η ελληνική αναζήτηση-έστω και αποπροσανατολισμένη λόγω της πτώσεως-συνιστά για τον Απόστολο Παύλο στοιχείο της ελληνικής ταυτότητας, την ελληνικότητα καθ'εαυτήν. Η εμπειρία άλλωστε του Αποστόλου είχε αποδείξει, ότι η ζήτηση αυτή συνοδεύεται και από τη διάθεση αποδοχής της αλήθειας, όπου ευρεθεί, τουλάχιστον στον Ελληνισμό εκείνο, που διασώζει την αυθεντικότητα του.

Γιατί ο ίδιος ο Παύλος θα διαπιστώσει, ότι υπάρχει και ο αλλοτριωμένος Ελληνισμός, που απορρίπτει την αλήθεια-σοφία και μένει στην αναλήθεια και αλογία, αποδεικνύοντας ότι η ζήτηση του είναι απλή επικάλυψη της αλλοτριώσεως του.

Μήπως αυτό δεν συνέβη σε μια κοσμοϊστορική στιγμή του Ελληνισμού στην ίδια τη Μητρόπολη του; Ο Απόστολος του ελληνικού κόσμου έφερε και κήρυξε στην φιλόσοφο Αθήνα την αναζητούμενη αλήθεια ως «Χριστόν εσταυρωμένον» και Αναστάνα. Αυτό σημαίνει, ότι ο Παύλος έφερε στον ελληνισμό την απάντηση του Θεού στη ζήτηση του (Πράξ.17.2,3.31).

Η παρουσία δε του Παύλου στην Πνύκα ήταν το κριτήριο της γνησιότητας, αλλά

και του αλλοτριώσεως του Ελληνισμού. «Επί της καθέδρας» των μεγάλων Φιλοσόφων, ως άλλοι Φαρισαίοι, βρέθηκαν να κάθονται ψευδείς αναζητηταί, ενώ οι διασώζοντες το ελληνικό φιλάληθες-φιλόσοφο πνεύμα σχημάτισαν τη μικρή εκείνη ομάδα των λιγότερο ή και καθόλου επισήμων, οι οποίοι «κολληθέντες αυτώπίστευσαν» (Πράξ.17.34).

Η κρίσιμη για την ανθρωπότητα συνάντηση του Αρείου Πάγου αποβαίνει η λυδία λίθος για την επακρίβωση των αυθεντικών φορέων της ελληνικότητας. Ο Ελληνισμός, που αναζητεί αληθινά τον Χριστό και γι'αυτό Τον αναζητά εντασσόμενος στην Εκκλησία του.

Οι Φιλόσοφοι, που εικονίζονται συχνά στους Νάρθηκες των Ναών μας, είναι ένας τρόπος καταξιώσεως της γνήσιας ελληνικής αναζητήσεως, αφού φέρονται «ως προειπόντες την ενσάρκωσιν του Χριστού». Αποδεικνύεται έτσι, ότι ο Ελληνικός κόσμος της εποχής του Παύλου «ήταν κατά κάποια έννοια ώριμος ή προπαρασκευασμένος» για την στροφή αυτή.

Κατά την εύστοχη διατύπωση του αείμνηστου συναδέλφου μας Βασίλειου Μουστάκη, «η Ελλάς προετοιμαζόμενη και αναζητούσα την Χάριν, είναι ήδη έργο της Χάριτος».

Ο Χριστιανισμός ως Ορθοδοξία θα εξαγιάσει την ζήτηση του Ελληνικού κόσμου, ανανοηματοδοτώντας το τελικό νόημα της υπάρξεως του και μεταστοιχειώνοντας την ύπαρξη του».

Πηγή: «Ελληνισμός και Ορθοδοξία»
Πρωτοπρεσβύτερου Γεώργιου Μεταλληνού

Πηγή: agioritikovima.gr